

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. I. De Adoratione Christi Domini, & Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

ma causâ, supremo Domino, & ultimo fini exhibetur, & hinc dicitur Idololatria Adoratio Idoli tanquam veri Numinis.

Dulia (quod vocabulum apud Græcos idem sonat, ac servitus) importat adorationem, quæ exhibetur Sanctis tanquam Dei servis. Hyperdulia est adoratio, quæ exhibetur Beatæ Virgini, utpote quæ aliis Sanctis Dei servis longe præstat tum sanctitate, & gratia, tum etiam maternitate Dei. Et eadem adoratione hyperduliæ adorari debet Humanitas Christi Domini secundum se spectata, secundum quod est aliquid creatum: Sicut etiam Unio hypostatica. Quamvis Christus Dominus cum sit vere filius Dei, adoratione latriæ adorandus sit.

Tertio dividitur in Absolutam, & in Respectivam. Illa convenit personæ secundum se adorabili, & honorabili, puta Deo, Beatæ Virgini, Sanctis, &c.; Ista vero convenit rebus ratione carentibus per respectum, quem habent ad personas adorabiles; sicut adoratur Crux, imago, reliquiæ, ut mox explicabimus, quærendo sigillatim nonnulla prius de adoratione absoluta, qua Christum Dominum, & Eucharistiam, necnon Angelos, Sanctos, & Beatos adoramus, ac deinde de adoratione respectiva, qua adoramus Reliquias, Crucem, ac Sacras imagines.

ARTICULUS I.

De Adoratione Christi Domini, & Eucharistiæ.

- I. Adoratione Latriæ Christus Dominus adorandus; ita tamen, ut primario, & per se natura Divina adoretur, secundario vero, & concomitanter natura humana.
- II. Etiam Christi corpus in sepulchro adorandum erat adoratione Latriæ.
- III. Christus Dominus non orat pro nobis, sed miseretur nostri; orat tamen ejus Humanitas secundum voluntatem creatam.
- IV. Quamvis Humanitas Christi Domini secundum se per intellectum separata a Verbo adorari possit adoratione Hyperduliæ; in praxi semper Christus Dominus adorari debet adoratione Latriæ.
- V. Crux adoratur adoratione Latriæ, non tamen adoratione absoluta, sed respectiva. Beata Virgo in praxi non adoratur adoratione Latriæ respectiva, quamvis etiam Christum tetigerit, ne videatur illi tri-

bui adoratio debita Deo.

VI. Cur qualibet crux adoretur adoratione Latriæ, & non qualibet spina, lancea, clavus, &c., sed solum illa, quæ Christum Dominum tetigerunt?

VII. Eucharistia Sacramentum adoratur unica adoratione Latriæ, ita ut primario Christus Dominus in eo contentus adoretur, & concomitanter species Sacramentales.

VIII. Non vacat culpa adorare Hostiam consecratam conditionate, videlicet si sit consecrata; cum sit imprudens talis conditio.

IX. Si appareat in Eucharistia infans, non videtur adorandus adoratione Latriæ; sed hac adoratione adoranda tunc est hostia consecrata.

I. Certum est primo, Christum Dominum adoratione Latriæ adorandum esse, cum sit verus Deus, videlicet una persona in duplici natura, humana simul, & Divina subsistens: Unde fit, ut utraque natura in Christo Domino unica, eademque adoratione Latriæ adoretur; Quamvis primo, & per se natura divina, secun-

uario, & concomitanter humana: Eodem prorsus modo, quo dum adoratur homo propter ejus sanctitatem, anima simul, & corpus eadem adoratione adoratur, anima vero primario, & per se, corpus tamen secundario, & concomitanter propter unionem cum anima. Et eodem modo, quando Rex adoratur, eadem adoratione Regia adoratur persona simul, & purpura, quæ regiam dignitatem præferret, persona quidem primario, & purpura secundario.

II. Hinc sequitur primo, etiam corpus Christi Domini in sepulchro adorandum fuisse adoratione Patriæ propter unionem cum Verbo; Et idem dicas de sanguine Christi Domini in triduo mortis separato a corpore Christi.

III. Sequitur secundo, non licere orare Christum Dominum, ut pro nobis oret, sed ut misereatur nostri. Et ratio est, quia preces nostræ non ordinantur ad naturam humanam, sed ad personam Christi Domini divinam; & ideo Ecclesia utitur hac formula, ne det ansam putandi Christum non esse Deum: Verum quia Humanitas Christi suam habet voluntatem creatam, quæ aliquid a Deo suo creatore petere potest, idcirco, si absit scandalum, possumus etiam a Christo Domino petere, ut per humanitatem suam pro nobis oret; nam ad Hebræos 7. dicitur *Semper vivens ad interpellandum pro nobis*; Et Joan. 14. *Ego rogabo Patrem*; & in deserto vere Christus Dominus oravit Patrem, ut a se transiret calix.

IV. Queritur nunc primo; utrum natura humana Christi Domini adoranda sit adoratione Patriæ?

Respondeo cum communi apud Suar. de Incarnat. disp. 53. negative, cum sit quid creatum: Quia tamen talis natura unita est personæ increata, & quia sanctitate, & gratia reliquos

Sanctos antecellit, ideo adoratione hyperdulæ adoranda est. Sed notandum cum Bonac., & Vasq., quod quamvis humanitas Christi per intellectum separata a Verbo adorari possit adoratione hyperdulæ, in praxi tamen semper debet Christus adorari adoratione Patriæ; tum quia semper humanitas a parte rei est unita Verbo, tum etiam quia Christus debet adorari adoratione debita supremæ suæ excellentiæ; sicut Rex licet habeat plures dignitates Comitum, Ducum, Principum, Regis, semper tamen honoratur honore debito supremæ suæ dignitati, scilicet Regiæ.

V. Dices: Crux, quia Christum tetigit, adorari debet adoratione Patriæ; ergo a fortiori humanitas Christi Domini.

Respondeo, Crucem secundum se nulla adoratione absoluta adorari posse, sed solum adoratur adoratione Patriæ respectiva, scilicet per ordinem ad Christum, quem representat, & per eundem ordinem ad Verbum, cum quo unitur humanitas: Illud autem est discrimen inter adorationem debitam humanitati Christi Domini, & debitam cruci, quæ Christum tetigit, & debitam Beatæ Virgini, quæ pariter tetigit Christum Dominum, quod humanitas Christi debeat semper adorari adoratione Patriæ, & solum præciso scandalo adorari possit adoratione hyperdulæ, si secundum se spectetur: Contra Beata Virgo adorari debeat semper adoratione hyperdulæ, & solum præciso scandalo adorari possit adoratione Patriæ respectiva per ordinem ad Christum, quem tetigit: Etenim cum Beata Virgo secundum se sit capax adorationis absolutæ, ne videatur illi tribui adoratio debita Deo, ideo adorari non debet adoratione Patriæ respectiva, sed solum adoratione ipsi debita absolute: Demum Crux Christi Domini, quia nul-

nullam de se meretur adorationem absolutam, idcirco adorari semper debet adoratione Patriæ respectiva; Patet enim, illi non aliter tribui adorationem, nisi per respectum ad Christum, quem tetigit.

VI. Hac de causa adorari possunt cineres alicujus Sancti, non vero vermes ex ejus cadavere geniti. Ratio est, quia in morali æstimatione solum cineres repræsentant Sanctum illum, non vero vermes: Sic etiam adorari potest adoratione Patriæ non solum Crux, in qua Christus pependit, sed etiam quælibet alia crux, quia quælibet Crux Christum repræsentat: Contra solum clavi, spinæ, lanceæ, funiculi, quæ Christum tetigerunt, adorari possunt adoratione Patriæ, non vero alii clavi, spinæ, lanceæ, quia non habent ista in morali æstimatione Christum repræsentare, sicut habet Crux, quæ Matth. 24. dicitur esse Signum filii hominis, quod apparebit in Cælo: & ideo Angelus ad mulieres dixit, ut notat D. Th. *jesum queritis crucifixum*; nec dixit lanceatum, spinis coronatum, &c.: Quare ne videamur cum Idololatris adorare creaturas insensatas ut Deos, debemus ab adoratione aliorum clavorum, spinarum, &c. abstinere.

VII. Queritur secundo; An, & quomodo Eucharistiæ Sacramentum adorandum sit?

Respondeo, adorandum esse adoratione Patriæ, cum vere Christum Dominum contineat: Sicut autem diximus Christum adorari unica adoratione, in qua primario Verbum, & concomitanter humanitas adoratur, ita unica adoratione in Eucharistia adorantur etiam species Sacramentales concomitanter, quia sunt veluti purpura, & thronus Regis Regum, & Domini Dominantium.

VIII. Dubium est, absolute ne adoranda sit hostia consecrata, an vero

conditionate, si scilicet sit consecrata? cum possit accidere, quod non sit consecrata, vel ex defectu materiæ, vel intentionis ministri.

Respondeo cum Lug., Suar. de Incarnat. disp. 63., & aliis communiter, adorandam esse absolute. Ratio est, quia, ut homo absolute operetur, satis est moralis certitudo: Sic absolute veneramur nostros Parentes, quamvis fieri possit, quod non simus ab iis geniti; & absolute absolvimus sacramentaliter pœnitentes, itaut non liceat universim absolutio conditionata, quamvis aliquando accidere possit, quod pœnitens non sit dispositus; & ideo Ecclesia in orationibus missæ ante, Domine non sum dignus, absolute dicit, Libera me per hoc Sacrosanctum Corpus: Ut autem absit periculum Idololatriæ, satis est, adorantem ita affectum esse habitualiter, ut non adoraret, si sciret panem non esse consecratum: Unde aliqui putant, non solum non esse adhibendam conditionem sine causa, ne minuat devotio, sed non vacare aliqua culpa talem conditionem adhibere, utpote imprudentem, & otiosam, & quæ dat ansam scrupulis impertinentibus.

IX. Dubium est secundo; An, si appareat infans, vel sanguis, &c. in hostia consecrata, ille adorandus sit adoratione Patriæ?

Respondeo cum Azor., Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 55., adorandam quidem esse tunc regulariter hostiam consecratam, ut communiter docent contra Durand.; quia plerumque istæ apparitiones fiunt absque mutatione reali specierum Sacramentalium; Sed non esse adorandum adoratione Patriæ id, quod apparet visibiliter sub specie infantis, aut carnis, aut sanguinis Christi; quicquid in contrarium sentiant Alenf., Gabriel, & Palat. Ratio est, quia id, quod apparet, non

non est revera Christus Dominus, aut ejus sanguis, sed solum colore, & figura illum refert, cum id satis sit ad finem, propter quem tale miraculum fit: Nec est necesse multiplicare aliud miraculum, quod scilicet Christus Dominus revera fiat infans; præfertim cum id indecens videatur: Unde id, quod in Eucharistia apparet instar infantis, adorandum est ex Azor. eo tantum cultu, quo res aliæ Sacræ adorantur, non vero adoratione Patriæ.

ARTICULUS II.

De Adoratione Sanctorum, & Beatorum.

- I. Vocantur Sancti, etiam qui sunt in vita, si sanctam vitam vivant.
- II. Debetur Sanctis Imaginibus, & Reliquiis Sanctorum, ac Sanctis Angelis cultus religiosus, & Sacer, & adorari possunt adoratione dulci.
- III. Sancti canonizati adorari possunt etiam cultu publico, hoc est ab Ecclesia instituto; alii vero cultu privato etiam coram aliis.
- IV. Etiam cultu publico adorari possunt qui ab Ecclesia habebantur ut Sancti, antequam a Leone III. institueretur Canonizatio.
- V. Juxta Ecclesie institutionem septem enumerantur cultus, quibus Sancti adorari possunt.
- VI. Quinam cultus Beatis exhiberi potest? Et quinam defunctis cum fama Sanctitatis?
- VII. Quid permittatur, & quid vetetur a Sede Apostolica erga defunctos cum fama Sanctitatis exhibere?

I. Sancti vocantur quicumque in gratia Dei existunt, sive in vita sint, sive in Purgatorio, sive in Patria, sive sint canonizati, sive non. Etenim Apost. ad Roman. 1. Christianos præ-

mitivæ Ecclesiæ appellavit Sanctos; & Ambrosius Marcellam sororem suam, Hieronymus virginem Afellam, D. Thomas Bonaventuram, etiam dum viverent, Sanctos appellarunt; quia Sanctorum vitam vivebant, idest immaculatam, & honestis moribus imbutam.

II. Quæritur nunc, An omnes hujusmodi Sancti possint adorari, & quo cultu?

Respondeo, & dico primo, de fide esse, ut constat ex Trident. sess. 24. Sanctos, nec non reliquias, & imagines Sanctorum, atque adeo etiam Angelos adorandos esse non solum cultu civili, & politico ad virtutem observantiam pertinente, sicut veneramur personas in dignitate aliqua constitutas, verbi gratia Regem, Pontificem, ut contendebant hæretici; sed etiam cultu religioso, & sacro, scilicet vel propter eorum virtutem, & sanctitatem, vel propter beatitudinem, qua fruuntur in Patria: Hanc enim adorationem exhibitam esse hujusmodi Sanctis, sæpe legitur in Scriptura; nam Numerorum 22. Balaam adoravit Angelum; 1. Regum 28. Saul adoravit animam Samuelis; 3. Regum 18. Abdias Eliam; 4. Regum 2. Filii prophetarum Elifæum. Et ratio est, tum quia si possumus Sanctos precibus invocare, possumus pariter illos adorare; tum etiam quia ex Apost. ad Romanos 2. Gloria, & honor debetur bene operanti; cum ergo Sancti omnes bene operati sint, digni sunt honore, & adoratione, non quidem Patriæ, quæ soli Deo debetur, sed Dulci, quæ servis Dei competere potest.

III. Dico secundo, Sancti canonizati possunt adorari cultu non solum privato, sed etiam publico, ut patet. Est autem cultus privatus ex Bellarm. lib. 1. de Sanctor. Beatitud. cap. 10. qui non exhibetur tanquam institutus ab Ecclesia, nec nomine Ecclesiæ, sed